

Изази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годину ф. 6, за по године ф. 3, за четврт године ф. 1 и 50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ за годину ф. 6, за по год. ф. 3, за четврт године ф. 1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕЂЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији «Гл. Црногорца» на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Донеси шилу се уредништву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже пријеме мање.

ПРОГЛАС НАРОДУ ЦРНОГОРСКОМ.

Црногорци!

Кад прошле године ништа непомогаше највећа и последња усиљавања Моја, да мирним путем, који су велесиле одабрале и који сам и сам желио, припомогнем олакшати праведним уређењем неспосно стање наше браће у Турској, због којег се очајно и подигоше на оружје против свога освајача и угњетача, Ја сам, у савезу са свијетлијем Књазом од Србије Миланом објавио рат порти и позвао вас, да својим јунаштом и својом витешком, драгоцјеном крвљу дате одлучне снаге мојим настојавањима.

И рекао сам тада: да је нас Турска самовоља и непоустљивост и пред самијем силама разрјешила обвезе сваких обзира и да нам је дала повуда и права, да на мјесто првих родољубивих тежња развијемо наш општенородни барјак — за ослобођење и уједињење народа нашега, страдајућег под игом турским, барјак, који је Црна Гора од пропасти царевине наше вазда свето хранила и јуначки и високо држала.

И развивши тај барјак, ја сам вам узвикнуо: »Црногорци, знам, сви ћете замном!« а нијесам позивао кнез-Лазаревом клетвом: »Ко недође на бој на Косово«..., јер сам познавао вас, моје дивне јунаке.

Величанствени су докази томе велике битке и сјајне побједе наше на Вучјем долу, Фундини, Маљату, Рогаме и на Миротинским доловима, у којима сте се сви обилићски борили и осим велике војске турске и мноштво официра још и четири наше погубили и заробили.

Ви сте, Црногорци, оправдали повјерење моје и задовољили сте очекивања укупнога народа нашега и овеселили сте свијет славенски и задивили сте свијет страни.

Цар руски рекао је у Москви, да сав свијет чује: „Црногорци су се показали и овом приликом као вазда прави јунаци“. И сав свијет хвали јунаштво ваше и изјављује симпатије за народ наш, које сте ви изазвали.

Црногорци! Хвала вам у име моје и свега народа нашега пред Богом и свијетом! Хвала вам пред сјеном божјега угодника и заштитника нашега, Св. Петра, пред споменом владике Данила, који је положио темељ овоме темељу народне будућности, и књаза Данила, који вам је дао ову снагу, те вас данас као побједоносце прослави, и онијех јунака, који су њихови сатрудници и ваши предци били. Хвала вама и слава онијема, који погинуше за крст и слободу. »Благо оном, ко довијек живи!« А они ће живјети довијек у спомену благодарнога народа.

Црногорци! Са оваквим поносом и задовољством можемо ми гледати на досадање успјехе овога великог и светог рата нашег, који није довршен, него га ево и опет настављамо.

Велике силе јевропске, којима имамо вазда захвални бити за особиту наклоност, биле су прекинуле наш рат у благородној намјери, да обуставе пролијевање крви и да и опет начином мирним поставе ред и правцу у нашијем земљама под владом турском и даду задовољења нама.

Љубав к човјечности и напретку, љубав к браћи својој, положај и снага истакоше Русију на чело њихово у овом питању. И Русија са осталијем силама напрезаше се од онога времена све до данас, да одклони даљи рат отварајући Турској пут, да учини оно, што човјечност и правда од ње захтјевају, на што угњетени хришћански народи и наше побједе права имају.

То је био узрок, да сам морао и Ја преговарати с Турском о миру, и ако нијесам ни за часак престао предвиђати, да ћу и опет развити барјак ослобођења народнога, који сам с вама од предака нашијех примио.

Моји трудови у томе погледу и ваше примјерно понашање за то вријеме налазе признања код великијех дворова и народа образованијех.

Као цјену мира тражио сам, Црногорци, од Турске оно, што је право. Тражио сам у првоме реду обезбјеђено стање нашој браћи и онда накнаду за наше славне побједе, за вашу витешку, витешки проливену, крв.

Турска, последије дугих преговарања одби моја захтјевања. Ја сам ушљед тога моје посланике из Цариграда позвао и тијем даном опет је настало ратно стање између нас и Турске.

Црногорци! Ја знам све теготе, које сте подносили за вријеме овога дугог примирја, знам и болове нашега јуначког срца због тога, што сте били устављени на славноме путу к слободи народној. Но знам и то, да се ваша највећа и једина жеља испуњава данас, кад вам јављам:

да наново ступамо у рат с Турском за слободу народа нашега!

Црногорци! Сретан и пун благодарности Свемогућему, Ја вам, радостан, јављам, да је и велика, братска нам Русија ступила у рат против Турске, увјерен да ће овај догађај увеличати радост вашу и удвостручити ваше јуначко прегнуће и пожртвовање. Русија, принуђена истом Турском и овлаштена од цијеле Јевропе полази, да оружјем извојује оно, што заједнички са силама мирољубивим настојавањима немогаше постићи. Цар ослободитељ, Александар II., наш великодушни покровитељ, кренуо је, да помогне и нашем народу у избављењу његовом.

Црногорци! Помоћу божјом и моћне наше браће руске, ми ћемо овога пута постићи, за чим праведно тежимо. Али Ја очекујем данас од вас, Црногорци, више пожртвовања и јуначкога прегнућа него икада досад, јер треба да се покажемо вриједни помоћи и великога подухећа Русије, које чини за нас и нашу браћу, и јер је најслађа слобода својом муком стечена и својом крвљу икупљена.

Црногорци! Сјетите се славнога војевања наших предака са руском браћом противу непријатеља наше слободе и вјере и покажите се достојни њих и надкрилите их јунаштом, славом и успјесима.

Црногорци! Нека данас нико нежали умријети, јер је ово дан суђени, дан препорођаја нашега народа. Из новијех гробова нашијех ускренуће стара слобода народна.

Стојећи вазда с вама и пред вама, Црногорци, Ја вас најрадосније поздрављам и довикујем вам:

Напријед, за ослобођење народно!

Русија и Црна Гора.

Саопштавамо телеграме, који су се услед најновијих догађаја између петроградског и цетињског двора измјењивали. Усрдности и пријатељским одношајима, који између њих владају нетреба бољег коментара.

Телеграми његова Величанства, Цара Александра и његова Височества Вел. Књаза Николаја потекли су, као што се види из садржаја, услед честитке нашег Свијетлог Господара, коју им је послао, кад је примио вјест, да је Русија навјестила рат Турској.

Телеграм његова Царевог Височества, Царевића прозвизао је услед поклона, кога му је Свијетли Господар учинио и којије састао од неколико најљепших трофеја из љетошњег рата и од једног, куршумима сасвим изрешетаног барјака, под којим су ријетким јунаштвам пала четири барјактара наша.

Другом приликом прозборићемо коју више о овим телеграмима, а за сад их саопштавамо; нека сами говоре:

I.

Њ. ВЕЛИЧАНСТВУ АЛЕКСАНДРУ II.
цару свију Руса.

Ваше Величанство потегло је мач за ослобођење наше браће од јарма под којим уздишу већ има толико вјекова. Црна Гора на крају сваке стрпљивости с усхићењем предустра изјаву моћне Русије и њеног племенитог суверена. Сире, цио свијет дивно се је вашем дугом стрпљењу, којим сте се трудили да одржите једнакост и правичност међу нашим једнојерницима без разлике на крвно сродство. Сад је сљенило наших непријатеља, довело ваше стрпљење до краја; нека је благословљено ваше предузеће, што сте повели милијоне душа за праву истину и цивилизацију хришћанства. За мене је част, Сире, што ћу се поред Вашег Величанства, борити, а моји ће Црногорци, увјерен сам, показати се достојни изјављеног повјерења које сте им у Москви поклонили. Нека Бог благослови Ваше Величанство, Ваш народ и Вашу војску и да нас увјенча славом и побједама.

Никола.

II.

(Одговор).

Књазу НИКОЛИ црногорскоме.

Моја искрена захвалност на ваш телеграм, којег су ме ријечи живо дирнуле. Да нам Бог притекне у помоћ и да благослови наше заједничке трудове у нашој светој мисији. Као нови доказ мога уважења за јуначке Црногорце, пишем Вам по цуковнику Богољубову, крст Св. Ђорђа 3. степена за Вас, а четири крста 4. степена за оне од ваших вођа, који су се онако јуначки борили прошлог љета.

Александар.

III.

Његовој царској Свјетлости великом војводи

НИКОЛАЈУ НИКОЛАЈЕВИЋУ

Кишенев.

Објава рата Њег. Величанства цара чини част и срећу Црногорцима, што ће упоред с Русима да се боре. Поздрављам у Вашој свјетлости поглавара војске ослободитељске, с којом по божијем промислу учествоваћу у ослобођењу наше браће. Нека Бог заштити наше оружје.

Никола.

IV.

(Одговор).

Књазу НИКОЛИ црногорском.

У одговору на одушевљени телеграм Ваше Свјетлости, примите Ви Господару и ваш јуначки народ колко од моје стране, толико и од стране моје војске наше братске жеље и благослове. Дубоко узбуђен Вашим сјећањем, благодарим Вам од свега срца. Нека Вам Бог помогне у нашој светој ствари.

Николај.

V.

Књазу НИКОЛИ црногорском.

Свесрдно захваљујем В. Свјетлости за писмо, које ми је упутала и

спомене које ми је наш генерални косио предао од Ваше стране. Ови трофеји драгоцјени су ми као свјedoци хероизма, који су примијели црногорском народу поштовање цијеле Јевропе и тако добро оправдали симпатије нашег Русеј наспрам тога јуначког народа. Нека Ваша Свјетлост рачуна сваком приликом на осјећања цара и моја. Молећи Вас, да примите увјерење мог искреног и непромјенљивог пријатељства.

Цесаревић Александар.

Александар преко Рубикона.

Дакле Рубикон је прегажен. Александар је кренуо, да потражи цара варварства, да потресе паклене стубове царства тираније и крволоства, и на његовим клетим рушевинама да положи основе реда и поредка, мира и напретка, хришћанства и цивилизације, човјечности и слободе. Кренуо је, да раскине тешке ланце сиротиње раје, да растрга петстогодишње окове робујућег несретника, кога је та горка судбина постигла једино Христа и Јеванђеља ради.

Добро нам дошао спаситељу и избавитељу! — Добро нам дошао, поздрављамо те онијем усклицима, којима бијаше поздрављен Твој велики имењак, кад је са робујућим народом на истоку и у Мисиру снимио тиранске окове и кад је, као сунце ноћ, потиснуо на исток мрак и варварство, замијенивши га слободом и просвјетом.

Овако поздрављају јадни Хришћани Цара — избавитеља, овако кличу они из турских тавница и кладница, овако вапију са турскога коца и конопца јадни мученици Христови.....

Доље лаже и ниткови, доље фарисеји и књижевници чивутски, доље душмани слободе и напретка; доље, у мрак испред истине и поштења, испред дана и просвјете! —

Овако довикују петстогодишњи робови јевропскијем чифутима и крволочкијем шпекулантима, који су с њиховом крви толико трговали и њом се товили.....

Нека, ми рекосмо, крволочне шпекулације, нека је, нека бјесни, небиви што прије вршак достига, с кога ће се у кал заслужена пакла тим прије стровалити. Хвала Богу праведноме, што смо погодили: Инглешка, Јевропа, одобравају манифест рускога цара, којим свијету јавља, да иде Хришћане »ослабађати, а не земље освајати!«

Слава ти истину, која тријумфујеш! Клањајте се правди гријешници клети; издајници Христа и његови последњика, исповиједајте се, каји те се! — Кајите се док вас није стигао страшни суд Бога и историје! —

Васкресе истина, коју мнијасте погребеном! Падајте пред њом, бјеките од ње, као дим од вјетра; талите се од ње као »вост от лица огња!« —

Живила узајемност Славенска, живило Хришћанство славенско! Чујте »фарисеји и књижевници« — устаде Славенин, кога гонясте, устаде да вас научи Христа љубити и право јеванђеље вјеровати. — устаде Славенин, да »даде мир свијем људма!«

Сто милијуна Славена, и нико други, кадро је дати »мир свијем!« његова солидарност и »голубиња ћуд« зајемчи ће га свијету.

Живно славенски народ!

Живили његови владоци-ослободитељи!

ИСТОЧНО ПИТАЊЕ У ИНГЛЕШКОМ ПАРЛАМЕНТУ.

Лондон, 2. Априла.

У објема кућама инглешкога парламента било у петак 1. Априла источно питање предметом живих расправе. У горњој кући, која се тај дан први пут састала после усрених празника, упутао је Еарл Гренвил министра спољних послова, да ли ће предложити списе односеће се на источно питање, и да ли може без уштрба јавнога интереса, изјестити о садањем стању ствари. Еарл Дерби одговори, да је дан прије од турскога посланика добио одговор портин на протокол од 18. Марта, и да га је прије неколико часова положио на сто куће, а сутра, да ће бити у рукама лордова. У овом документу, да су садржане све информације, што их у овај час има о садањем положају. »Ако одговор портин прочитате у савезу с протоколом, моћи ћете судити о карактеру онога одговора. То сам дужан изјавити, да он нипошто незадовољава и да обећава слаб изглед за мирно ријешење питања. Лорд Гренвил читова на то, да ће у понеђељак (4.) свратити позорност куће на оне списе, односно отворити дебату.

У заступничкој кући поведе се дебата најављена за ову сједницу од вођа опозиције. На питање г. И. Холмса изјави министар финансија сир Штафорд-Норткот, да је посве неоснована вјест »Нордова«, да лорд Дерби није послао депешу, него писмо у Цариград, у којем се категорично изјављује, да се порта немије ништа уздати у Инглешку. Г. Бутлер Џонстон пита владу, да ли је службено обавијештена, да су се, како је то јавно један најновији телеграм »Пал Мал Газете«, открили руски револуционарни одбори у Бугарској. Државни подтајник Бурке одврати, да спољашњем уреду о томе није ништа јављено.

Сада устане маркиз пл. Хартингтон и предложи, да се поднесе даљи списи о пословима Турске; нарочито жели, да се предложи основа протокола, коју је руски посланик изложио лорду Дербију 29. Феб., уједно с дописима о руској окружности од 6. Јануара и о протоколу од 29. Марта, ако је какво дописивање вођено. У своје образложење каже вођа опозиције понајприје, како је влада у последње вријеме постала шкрта с предлагањем списа о источном питању, а није такође мање шкртарила и са усменим разјаснењима ситуације. Ово држање владино чини му се тако непојмљиво и незадовољавајуће, да је човјек напастован закључити, да је влада за садашњи критични положај у Јевропи непосредно одговорна. Влада је за Хришћане турске без сумње све (?) учинила, колико је било могуће, али он не жели само знати што је влада учинила, него и то, какве резултате она очекује од најновијих промјена у Турској за хришћанске поданике; што влада мисли о руским захтјевима, и какве кораке намјерава напослједку учинити, да Хришћанима истока осигура онај протекторат, који је истргнут Русији из руку последњикама кримскога рата. Надаље жели знати, а по његову мњењу морало би се кући о том обананити, какво је становиште заузела влада према другим јевропским властима у погледу протокола, какве кораке била је приправна предузети и које назоре заступала је у расправама о протоколу. Протокол био је од стране владине прво признање њезиних дужности према Хришћанима истока. Сврха протокола значи или акцију, или ништа. Каква ерества посједује влада да постигне испуњење својих жеља? Ако се намјерава употребити силу, како то може довести владу у склад са јевропскијем миром, с првим изјавама, да се мора сачувати неодвијеност порте, и с цијелом својом првом политиком? Да ли су настојања владина на корист мира завршена с потписивањем протокола? По протоколу могу власти слободно и свака за се поступати, не само Русија, него и Турска, која није потписала протокола, те је тако влада растепла коалицију Јевропе. Својим очитовањем (да протокол пачме има вриједити само онда, ако зблиа Русија и Турска свађу мирно поравнају) изазвала је она протучитовање руско, те тако ствар дотле доћерала, да је рат између Русије и Турске скоро неизбежан. Он жали овај корак владин, тим више што не показује никакве наклане, да одстрани узроке садањих зала у Турској. Влада не само што није знала сачувати мир Јевропе, него је озбиљно нашкодила цјелокупности и неодвијености Турске. Ако влада — закључи говорник — не може без опасности за јавно добро предложити жељене списе, те се он ипак нада, да ће дати кући опширна усмена разјаснења. Он симпатише с настојањем владиним за уздржање мира, али он се увјек бојао, да ће њезина политика свршити ратом. Једина нада за уздржање мира и очување части и достојанства Русије као и Турске (?),

састоји у том, да се Турској рече, да она мора попустити праведним захтјевима Јевропе, и да јој се недопусти, да им избјегава. (Одобравање).

Од стране министарства одговори ратни министар г. Харди. Влада налази се — рече — баш у истом положају, који је увјек заузимала; она нема ништа опозивати. Тврди, да дипломатско дописивање недавно предложено кући, разјасњује подпуно држање владе до најновијега времена. Племенити лорд, мјесто да за држање владино предложи вотирање укора, задовољно се са захтјевом, да влада предложи становање списе. Влада ослободила ништа приговорити предложеном протоколу, али друге (које?) власти противиле су се његову приопћењу, јер је повјерљиво саопћени и неподпуни документ. Дописивање односеће се на окружницу кнеза Горчакова, да је већ приопћено, и даљи документи приопћити ће се скоро, али посебно захтјевани списи не могу се приопћити, и влада супротставља овому предлогу изравни »не«. (Одобравање са министријалних клупа).

Надаље просвједује говорник против тврдњи Хартингтоновој, да је влада водила договоре само с Русијом; насупрот све велевласти да су биле интересиране да дође до протокола. Одриче, да би изјава (инглешка) додана протоколу морала довести до рата: такав резултат да могу изазвати говори као овај вође опозиције. Одговор портин на протокол да је свакако непомирљив и служи веома мало издржавању мира, али Инглешка да није још изрекла посљедњу на корист мира. (Тлапње!) Племенити лорд Хартингтон да је узео на се велику одговорност. Он усваја преузетност Русије, да она има протекторат над Хришћанима Турске, који си Русија никада прије г. 1854 није присвајала, и које присвајање укинуо је парички уговор од 1856. Овај уговор прописује заједничко поступање власти а лорд Хартингтон заговара његову (уговора) повриједу. Влада изјавила је свјетер, да с Јевропом заједно жели уздржати мир и увести боље (?) поступање с Хришћанима поданицима и бољу управу у цијелој Турској (страшне лажи!) али она је увјек и очитовала, да се она у ту сврху неће прихватити политике, која води до рата. Турска није Инглешкој учинила ништа неправдо, није јој нанијела никакве штете, па узпркос свих њезиних симпатија (!) за хришћанске поданике портине, осјећа влада — он неоклијева то изрећи — да нема никаква мандата од Бога, да се упусти у такав рат. (То је та хваљена човјечност инглешке владе). Кад би Турска била повриједила част Инглешке или нанијела уштрб њезиним интересима, била би сасвим друга ствар; али ништа друго осим тога овластало би инглешку, да тргне мач против Турској (Оби покољ једнога народа, то су за побожну душу инглешких властодржаца трице.) — Влада је увијек, да манифести кнеза Горчакова нису особито кадри осигурати мир; али Инглешка неби никада тргла мача, изузам да би то захтјевали праведност или част, или интереси земље. Влада потписала је протокол, јер јој било речено, да ће Русија олакотити разоружбу, с тога му је додала изјаву, која га чини ништитним и неваљалим, ако се мир не закључи. Протокол био је потписан у интересу мира. — Затим одби Харди прикор, да Инглешка симпатизира с окружностима турске владе. Тврди, да је Дерби задовољан својом дужношћу према парламенту, предложив му све службене списе о источном питању. Нема ли парламент повјерења у вањскога министра, нека га збаци, али нека си не присваја његових функција, Мисао, да кад би се Турској отели њезини посједи, да би се интересирани народи управљали сами мирно, постала је сасвим неславно, онда би потекло више крви, него је досад пролило. Харди закључи изјаву хвале Дербију, који да незаслужује само повјерење земље, него и (тобож) цијеле Јевропе.

Неки г. Рубик укори протитурску агитацију у прошлој јесени као неродољубив и нанизва цијели вијенац хвале министарској политици. Кад би влада у савезу с Русијом била покушала марширати против Турској, да неби била остала у служби ни 24 сата, али министри су радили као праведни (?) и паметни људи, па се зато и слега лани узбуркана олужа. Руска политика, да немисли поштено, она да хоће Цариград, али власти да неће тога дозволити, а Инглешка да неће тога трпјети, док буде имала један брод и једнога војника. — Сир Карлес Дилке, говорник је за предлог с додатком, да ће његова странка предложити по влади захтјевали укор, премда је сигурна, да ће великом већином гласова бити наглашена. Господин Гешен жали владу, да је својом слабошћу учинила Русију господаром ситуације. С изјавом Дербијевом доданом протоколу,

да је влада у истину уништила споразумак јевропејски.

На то устане финансијер, сир Стафорд-Порткотте да закључи дебату. Укорио најприје неприличну форму, у којој је питање протокола донешено у разправу, узврди, да је влада за читаво трајање разправа сlijедила политику, која је сугласна с њеним главним начелима. Влада да није ништа учинила, што би шкодило достојанству Енглеске, па ако њезине рјечи изгледају као нека слабоћа, то да се има приписати једино одлуци лорда Дербија, који није хтео изићи из грозња, које се ненамјеравају извести. Према одговор Порткотте на протокол није нимало повољан и даје повода озбиљним бригама, то ситуација није још без сваке наде, те би још увјек могло бити могуће, да се пријатељи рат уклони. — На то замоли маркиз Хардингтон, да му се дозволи попуни свој предлог натраг, а тај захтев одобри министар финансија као паметан. Предлог буде нарраг повучен и мало затим кућа се одгоди.

Турска окружница као одговор на лондонски записник.

Окружница, коју је порта разаслала као одговор на лондонски записник, гласи овако: У Цариграду, 24. Марта. Висока порта примила је изјешће о записнику, који је 18. Марта г. 1877. по првом државном тајнику за спољашње послове Њезина британског Величанства, по представницима Њемачке, Аустро-Угарске, Француске, Италије и Русије потписан, те исто тако о очитовањима првога државнога тајника за спољашње послове Њезина британског Величанства и представника Русије и Италије, која су записнику прикључена. Дочим је узела на знање те списе, проузрочило је високој порти велико сажаљење, кад је опазила, да пријатељене велесиле нијесу сматрале потребним, да царској влади даду удиоштвовање код расправа, у које су ипак стављена питања, која се тичу најживљих интереса државе.

Високо поштовање, које је царска влада сваком приликом показала, према савјетима и жељама велесила, тијесна солидарност, која на онако сретан начин спаја интересе царства с интересима остале Јевропе, непобитна начела праведности, те напоследку свечано утанамене обвезе да ли су високој порти право вјеровати, да ће и она бити позвана, да учествује код дјела, које је намијењено, да истуко поврати мир и да дотично споразумљење између велесила постави на правичан и легитиман темељ. Но од часа, кад није тако учињено, налази се висока порта заповједно принуждена, да дигне свој глас против законитости таквог акта и да упозори на штетне последице, које би могле за будуће одатле настати и за начела, која штите одношаје држава међу се.

Код поближега разматрања овога чина увјерила се је висока порта, да кад би сигналарне власти биле већма уважиле мнијења, изражена на цариградским конференцијама, затим последице, које међутим те нове погубељи, које пријете миру, да би тада можда лако било могуће уважавањем великих интереса, који стоје на коцки, доћи до коначнога споразумљења, које неби било подложено нити крупним повриједама права нити увјетима, који се немогу испунити.

За цариградским конференцијама настојала је порта, упрта у конституцију, коју је Његово Величанство негом добре воље дало и која у живот увађа најпространије и такве реформе, какве нијесу у том царству од његова опстанка никад доживљене, доказати неправедност сваке мјере, која би под изликом реформа имала своје исходиште у разликовању по покрајинама, по вјероисповјестима и редима народности, а за тим приказати, да она није могућа ништа примити, што би било противно цјелокупности или неодвиности државе. То двоструко становиште одговара посве увјетима енглескога програма, који власти примише. Тај програм поставио је начело, да се уздржи цјелокупност и неодвиност државе, те је захтевао за станове покрајине субстанцијалну институцију, које би јамчиле, да небуду лоше управе нити самовољних чина. Тај устав институција изведен је пак фактично и правно, и то својствима саме нове политичке организације, која је држави дана без разлике на језике, на вјероисповјести или на покрајине. Од тада је сазван османски сабор и скупштина, састављена по либералном изборном систему, који ће наскоро одољети свакој оправданој кривци, сједи у Цариграду и расправља потпуном слободом најважније државне послове. Што је тој реформи приговорено, да је још премлада, него да би носила непосредне плодове, томе се може одвратити, да би се исти приговор једнако био

могао учинити и реформама, које су препоручивали туђи опуновлашћеници, као и у опће свакој реформи, пошто баш тога, што су реформе новоте, немогу с почетка одмах онако дјеловати, како им је само е временом било могуће. С друге стране у унутрашњости успостављен је мир трајно; Србија је умирена, а расправе, при којима висока порта вада показује највећу умјереност, бијаху поведене с Црном Гором.

Несрећом показао се је у то вријеме нов догађај, и изванредно оружање, које од неколико мјесеци траје по свој Русији, присилило је високу порту, те се је морало латити дефензивних мјера. Оружање то несамостојно је препријечило, да се до краја умире страсти, оно је паче довело до врло погубљена положаја. Висока порта смије пуним правом констатовати, да није ништа занемарила, да распрши све сумње, да немир уталочи и да у највећој осјећаје неударе. Чим је једва претрпела дуготрајно и тешко искушавање, којем су јој настојали наметнути револуционарни покрети по више крајина државе, то бијаше наравно, да је чезнула за миром и да није гојила друге жеље, ван да се чим прије посвети унутрашњем препоправљењу. Од тада је морала вада љуто жалити, што се је та жеља од дана до дана све то већма одмицала, пошто су јој присиљене војничке мјере наметале дужност, да на народ удара тешке терете, да исцрпи своје финансије великим и неплодним издацима, те да се на сва блатна сретништа, да се уклони сукобу, који би могао свјетски мир врло уздрмати.

Наравно је, да су се велевласти бавиле тим положајем. С разлога, који не треба припомињати, уклањала се досад висока порта службено упозорити власти на ту најновију фазу питања, која је допела најозбиљнија од свих. Очитовања, која су њихове преузвишености лорд Дерби и гроф Шувалов учинили прије потписивања уговора, пружају ипак високој порти и сад прилику, да пријатељене кабинете на прешну потребу упозоре, да се тако погубљену замршају, који висока порта неможе ријешењу одтегнути, учини крај. Ушљед тога и као одговор на декларацију Његове преузвишености рускога представника дознајује висока порта са своје стране велесилама, које потписаше записник, следеће очитовање:

1. Држећи се према Црној Гори истога поступања као и према Србији, припошила је висока порта књазу Николи пред два мјесеца добре воље, да она неће ништа занемарити, да с њим дође до споразумљења макар и уз станове жртве. Сматрајући Црну Гору као саставни дио османскога подручја предложила је висока порта уређење међашнице, које би по Црну Гору било корисно, а сада стоји до умјерених савјета, који би на Цетињу превалили, да се ствар узмогне сматрати довршеном.

2. Царска влада је спремна извести све обећане реформе; но по темељима установа нашег устава немогу те реформе имати посебнога или изнимнога значаја — и у том смислу поступаће царска влада устралојно и потпуном неограниченом слободом да оствари те институције.

3. Царска влада склона је поставити своју вољу на број мира чим опази, да се царска руска влада лати мјера у исту сврху. Оружање турско има искључиво дефензиван значај, те одношаји пријатељства и штовања између обе државе допштају уздаће, да кабинет у Петрограду неће једини у Јевропи устралојати код предпоставе, да хришћанском народу пријети властита ъегова влада онаким погубељима, да би се упутно чинило, да се против пријатељској сусједној држави нагомилалу сва средства за инвазију и за уништавање.

4. Што се тиче неуредности, које би можда могле у Турској настати, те које могу запријечити разоружање руске војске, то царска влада одбија увриједљиве рјечи, којима је та наместо изражена, пошто суди да је Јевропа увјерена, да се неуредности, које су сметале миру по покрајинама, морају приписати спољашњим подупирањем, за које на царску владу неможе пасти никаква одговорност, те да с тога неби нипошто оправдано било, да царска руска влада разоружање војске учини одвицим о таквим евентуалностима.

5. О одаслању посебнога посланика у Петроград на договоре због разоружања нема царска влада никаква узрока занјекати чина уљудности, који налаже дипломатска конвенција и који стоји на међусобности. Но царска влада неможе опазити савеза између разоружања, које се са ишто ставних разлога неможе одгодити и којему је доста једноставна заповијед.

Висока порта моли власти, које подписаше протокол, да узму до знања предстојеће изјаве, да уваже дух, који их је диктирао и дајим даду ону важност, коју оне у очи садашње ситуације правом могу захтијевати, у очи ситуације, од које царска влада неможе власти доста одвраћати,

а за коју она сама најсвечаније одбија одговорност.

По свем оном, што је напред речено о настојању царске владе, да се мир опет успостави, и о узроцих, који су је у том запријечили, кабинети, који су потписали протокол од 31. ожујка, неће си тешко предочити, како се болно царске владе морао дојмити тај спис. Неби користило враћати се овђе на она мјеста протокола, која се тичу обоих кнежевина и питања разоружања. Али што се занета неможе доста жалити, то је незнатна вриједност, коју власти, како се чини, стављају исто тако на велика начела једнакости и праведности, која настоји остварити царска влада, као и на њезино право неодвиности и суверенитета.

Морати се у истину чудити, што су у том протоколу пријатељске власти пронашле за добро, да изнова покажу заједнички интересе, који имаду при реформама, које би се имале увести у Босни, Херцеговини и Бугарској и које је порта прихватила предпостављајући, да ће их провести из властите свевласти; што се власти виде принуране позвати порту, да у чим краћем времену учини потребите реформе у оним покрајинама, које бијаху предметом бриге конференције; чудити се мора, што пријатељске власти изражују наду, да ће висока порта енергично попримити она средства, која дају положају хришћанскога народа крпко и једногласно захтијевано побољшање, и да ће она ступити на тај пут, сматрати да јој налаже часг и интересе, да на њем лојално и ревно узтраје.

Висока порта није прихватила никакве специјалне реформе за Босну, Херцеговину и за предјеле, у којих станују Бугари. Она ни мало недовоји, да у истину одговора њезину интересу и њезиној дужности да задовољи праведним захтевима својих хришћанских поданика. Она ипак неби могла пристати на то, да се препоручене јој реформе стегну само на хришћански живаљ. Крај доказа лојалности и оданости, које дадоше сви посланици Њег. Величества, и крај реформама, које све народе државе сједињују у једно политичко тијело, висока је порта сама себи дужна одбити сумњу, коју настоји садржај протокола бацити на искреност њезиних осјећаја за хришћанске поданике, а осим тога дићи приговор проти равнодушности, коју записник показује проти њезиним муслиманским и другим поданицима.

Неможе се допустити, да побољшања, која раде осигурати мир и благостање и муслиманом, буду без свакога знаменовања пред очима просвијећене, толерантне и праведне Јевропе. Средства, која су подобна свим и свуда осигурати слободан морални и материјални развитак права свакога појединца, циљ су, који си је Турска данас поставила, и она сматра као своју част, да узтраје на том путу.

Устав је тому најбоље и најсигурније јемство. Ну ако се влада види принураном, да одбија мисао, која је подобна поцијати неслогу међу разним елементима ѡезина пучанства и надахнути исте замјеним неповјерењем и неповјерењем проти законитој области, то се она под никаквим увјетима неби могла покорити санкцији, коју је записник дао упораби горе наведених побољшања.

Ако дакле записник вели, да власти кане преко својих заступника у Цариграду и преко својих мјестних агената брижно бдити над тим, како се изводе обећања отоманске владе; ако додаје, да си, ако се та нада још једном уништи, придржају посавјетовати се заједнички о еходним средствима, да се осигура благостање хришћанскога народа и интереси општега мира, то се само по себи разумијева, дато мора изазвати најлегитимније просвједи и најформалнију опозицију царске владе. Турска као неодвиена држава неби могла признати, да буде опет постављена под некадашњи колективни или неколестивни надзор. Пошто она са другим пријатељским властима гоји међународним правом и уговори уређене одношаје, то она туђим агентима или заступницима, који имаду заступати једино интересе својих народа, неможе признати мисије службенога надзора. Царска влада напокон непризнава, да би била презријела праведност и цивилизацију, да си допусти приправити положај, који тако понижује и којему у свијету неима пријемља.

Паришки уговор изрично је потврдио начело неинтервенције. Уговора који власти, које код њега учествују, исто тако веже као и Турску, неуклада записник, код кога Турска није судјеловала, па ако се Турска позива на стипулатије парижкога уговора, нечнина за то, што би можда тај уговор био створио на ѡезину корист икоје право, кога неби имала и без тога уговора, већ зато да сјети на тешка зла, која су прије 20 година у интересу јевропскога мира власти принукала, да неповриједимост портине свевласти зајамче колективним јемством.

У условци, која властима у случају ако се неизведу обећане реформе, придржаје право, да поприме озбиљна средства, назире царска влада крњење части и ѡезиних права, пријетију, којој је сврха, да се ѡезиним властитим одлукама одузме заслуга добровољности и да поставе вриједом тешких замршаја за садашњост и будућност. Никаково уважење неможе дакле царске владе одврнути од ѡезине одлуке, да просвједије проти садржају записника од 28. марта и да на колико се тиче Турске, држи да је посве неправедан, и стога да нити неима обвезатна значаја.

Поставши нишаном за непријатељске навале, за незаслужена сумњичења и за очевидне повриједе права, које су истодобно повриједе међународнога права, знаде Турска, да се она данас бори за свој обостанак. Јака по праведности своје ствари и уздању у Бога, изјавља она, да немати за одлуке, које су створене без ње и проти њој. Одлучив садржати мјесто у свијету, које јој је провидност дозначила, она неће престати проти навалама, напереним проти њој, наводити начела јавног права и ауторитет великога списа, који веже њиховом части оне власти, које су потписале записник од 28. марта. Она се призива противно на савјест кабинета, о којих правом може мислити, да су јој сачували она неса чувствва праведности и пријатељства, која и прије. Неодвласно и искрено разоружање било би једино крпко средство, да се одстрани погубељ, која пријети обћему миру. Одговор који је царска влада дала горе на изјаву рускога посланика, разлаже властима праве елементе за подучење тога резултата, кога оне неће сигурно тиме настојати постићи, да османској држави нарину жртве права и части, на које она неће пристати.

Овим Вам се налаже, да господину министру спољашњих послова прочитате ову денешу и да му оставите преписе.

Савјет.

ДОПИСИ.

ПЕТРОГРАД, 3. Априла. — «Аки мир са Црном Гором буде закључео ако порта прими савјете кабинета, ако искаже готовност да се поврати у миран положај и, у самој ствари, отпочне извршавати реформе, споменуте у протоколу онда нека пошље у Петроград свога особитога пуномоћника ради преговора о разоружавању, на које ће у таком случају пристати такође са своје стране Његово Величанство господар Император. Разумије се, да ће мјере разоружавања бити обустављене, ако се десе опет нови покољи, налик на оне који су обили крваву земљу Бугарску». Тако гласи од рјечи до рјечи декларација коју је дао руски посланик у Лондону, гроф Шувалов 19. Марта 1877. год. пошто је потписан знаменити лондонски протокол заступницима јевропских велесила. Декларација та тако је јасна и разговјетна — чиме се у опште немогу похвалити дипломатска акта — да јој не треба писати никаквог коментара, никаквих објасњења. За нас је у овом званичном акту руске владе важно нарочито то, што се закључење мира са Црном Гором иставаља на прво мјесто, као први услов сагласија и мира међ Русијом и Турском. Мир са Црном Гором — то је и мир с Русијом, и обрнуто: рат с Црном Гором је рат заједно с Русијом. (Дела свједоче. Ур.).

Но Турска брутално одбија праведне и врло скромне жеље црногорскога кнеза, а Едхем-паша телеграфише у Цетиње да се примирје више неће продужавати. На је и то мало. Турска непријатељски лондонски протокол, она вријеђа цијелу Јевропу; она даље тражи да руска влада узме назад декларацију свога посланика, не пристаје да пошље особитога пуномоћника у Петроград, жели да се заступници велесила врате у Цариград те да се наново одпочне комедија празник збора и договора, комедија узалудних покушавања и старања, да се без пролиг већа крви мирним путем ријешу замршено источно питање — тај гордијев чвор, који тако дуго чека свога Александра. Другим рјечима Турска тражи рата с Русијом, па ако хоћете чак и са Јевропом. До таквог лудила могу доћи, ја мислим, само Турци и више никакав народ.

Русија са своје стране премисљала се, колебада се. Мирољубиви цар желио је да се крв његова народа непролијева а у име правде и чољичности тражио је да се узалуд непролијева крв и на Балканском полуострву — крв невиних хришћанских мученика, који истина нијесу његови поданици, али су његови једноплеменници и први борци и штитиоци хришћанске црковје и јевропске цивилизације.

лизације против азијатског варваризма. Руска влада је тражила само, да се јадној сиротињи осигура човјечански опстанак. Она је употребљивала сва средства, све начине да се мирним путем постигне та циљ. Али су сви покушаји остали узалудни; мирна срества и начини ништа ове непомажу. Гвордијев чвор може се развезати само мачом...

Нек нико не мисли да Русија жели завојевати и подчинити себи турке провинције. Цар је тражио не пропасти турке, не господства над мујама, не туских земаља и вароши — већ само да Турци буду људима. Ал то мука и јест. Турци нити су били нити могу бити људима. Пустахиски грабити и плачкали мирне грађане, варварски палити села и вароши, звијерски и нечовјечно убијати ђецу и жене, остављати за собом пустош и срам — то је једини посао за који су способни. Ни за што више они незнају и неће да знају. Због тога је рат међ Турском и Русијом неизбежан.

Сутра 4. Априла. — на дан кад је цар опак о срећно спасен од крвничког покушаја на његов драгоцјени живот и за спомен тога догађаја — обнародоваће се царски манифест, царека прокламација, којом се објављује рат Турској. Тако бар са пуном увијереношћу говоре ове по свима круговима и са нестрпљењем и радосном слутњом очекују свануће тога судбоноснога дана. По вишим круговима тврде, да је царски манифест одавно написан већ и поднест, и да Цар прекојутра одлази војсци у Кишињев, да својим присуством увећа торжествености ползака руске војске против вјековног непријатеља нашега, народа. И врло је лако могуће, да ће на обалама Дунава, у великој грмјети топови, кад читатељи будучитали ове моје врсте. (Добро погађате. Ур.) Кроз неколико дана, дакле, наново ће се отпочети бој са Турцима, наново ће потећи широки потоци црвене љунске крви... Али ће из те крви, сада или никада, понћи прекрасно дрво златне слободе за вјекове паћенике и мученике, за толико вјекова угњетаване Азијатским варваром Балканске Словене — Србе и Бугаре, према чијем плачу и јауку тако дуго бјеше глуха сва Јевропа...

Остојић.

П. С. Овђе се спрема дружина Руса да се крене у Црну Гору, ако се рат међ Турском и Црном Гором обнови. У дружину се примају само они, који су познали својим добрим владањем или лица, за чије добро владање јамче тројица од познатих чланова. Чланови дружине неће се звати, «добровољци», већ «охотници». Вођа ће им бити какав вјешт и валан офицер. — У Италијанској «зеленој књижи» међ осталим документима наштампана је нота италијанског министра спољних посала, у којој се говори да Италија заједно с Русијом и Аустријом признаје подиру независности и самосталности Црне Горе. — Генерала Черњајева је руска влада позвала да се што прије врати у Русију. — Кнез Уретелев који је био први секретар код генерала Игњатијева, изјавио је, да је готов ступити као прост солдат у редове руске војске чим се рат с Турцима отпочне. — 3000 монахиња желе да као сестре милосрђа чине услуге својој отаџбини на крвавом рабобишту. — У руској журналистици мјесто питања: хоће ли бити рат, подиже се питање: ко ће и на какав начин примити учешће у рату? ко ће се умјешати у рат? Прво се питање сматра већ савршено ријешеним.

С БОСАНСКЕ ГРАНИЦЕ, 6. Априла. — Турци непрестано јадној раји сваковерна зла чине, и мјесто што се мислило да ће се јадни бјегунци овога прољећа у своју постојбину повратити, да колико је који кадар узоре и посије, како би се дојдуће зиме како тако прехранити, и од зла одбранити могао, али мјесто да се јадници на своје опажевине повраћају, пребјегавају и они, који су узмогли до данас којекако у великој опасности живота на своје огњишту остати, јер виде да турској дивљачкој сили краја нема, и да тек сад успркос султанском уставу и којекаквим привидним лудоријама о реформама, равноправности и т. д. најпосљедњи балја неограничено, над животом њиховим и слободом јадне раје располаже, без да икоме за свој доновлук одговара, или да га који за то одговорна чини, још мање закона и силе има, која би над дивљачком разузданости стојала, кад је и најпосљедњи балја у свему падиши раван, шта више сваки је спљнји, моћнији, и разузданији, него икаква државничка сила под небом, а тако ће

увјек бити, док се зликовци силом оружја непокорје и неказне.

Признати се мора да је народ јако духом клонуо, одкако је Србија мир угулавила, они се опет храбре чујући да јуначка Црна Гора, још на бранику стоји а сваки вјерује, да ће се оне ријечи испунити, које је свијетли Књаз у својој прокламацији рекао: да се браћа у Херцеговини избавити морају, а кад би Бог дао, да се Херцеговина избави, лако ће и за Босну бити. С друге стране допиру нам весели гласови, да ће и сјеверни естриц своје учинити, и да се оне знамените ријечи руског цара у Москви, испуниће морају, јер велика и братска нам Русија своју засуђену и робујућу браћу под игом дивљачких агаријана оставити неће.

Бог би дао, а већ би и вријеме било да се бједној раји разведри, јер заиста и најсуровије чувство то желити мора гледајући и знајући патње, и невоље јадног народа,

По несрећи, а понајвише поводом млиставости, и несачушћу славенског свијета, пате данас пребјегли Бошњаци у Хрватској крајини и Далмацији, од љуте глади, босоте и голоте исто онако како су у Босни патили од дивљачке силе, јер листом пропадају а помоћи им нема. Аустро-Мађарска држава ускратила им је државну приемоћ од 10 новч. дневно и смањила је исту на 5 новч. изјучив од помоћи све здраве и за рад способне, неплаћајући више ни станарине домаћим житељима, код који су бјегунци смјештени, и сад јадницима друго непростаје него коначна пропаст. Рекох вам да је повод тој пропасти наша славјанска млиставост што у ствари и јест, јер кад би сви Славени, који су кадри, и најмању помоћ јадницима пружити, то би лак посао био, исте од пропасти избавити, али по несрећи, неболи једног, же боли другог, невјерује сит гладном, а најпослије што да вам дуљим, кад ми један другога неосећамо, и несачуствујемо; кад се с ситницама губимо, кад су пушта и мирна времена на звезде вичемо, а патриотизам на аршине мјеримо, да нам под сунцем у патриотизму равних нема; а како се и наумање посрне, и како нам струје на гуслема поцуцају, то увучемо роге, и занета смо мањи и кукавији од пужа.

Кад би којом срећом наша омладина, учитељи и свештеници своје радили кад би наши богати трговци же их има и могућности и што су кадри жртвовали и кад би најпосље српске мајке, сестре и т. д. у данашње вријеме сакл лукеуе науштили, кад би се глупих раскошности оканиле, кад би свака учинила што је кадра, то би се занета и јадној сиротињи помоћи нашло, и неби међу рођеном браћом од љуте глади и сваке невоље пропадали.

Славенска браћа с изузетком руске браће, већ су лани као и лед, и једва се чује да икоје племе за јаднике и сачуствује, камоли да помоћ пружа. Српски прваци по Војводини, Хрватској, Славонији, Сријему и т. д. муче и ништа не раде, српска омладина мртвијем саном спава, српски богаташи као увјек досад не даду гроша да Српство живи, а два гроша да умре, српски свештеници и учитељи раде, као да их и нема, а најпосље српске мајке и сестре, губе се као обично у западњачкој безпослици, и незнаду, да хиљаде српске сирочади од глади и голоте пропада, а најпосље престали су и постојећи одбори, који су добровољно тај терет на себе примили да сиротињу потпомажу, и сад кад је невоља највећа нема тих одбора и само живкари још по неки, који је на просту спекулацију и основан био, као што то недавно у једним српским новинама о једном одбору у Далмацији читаш, а то би и ја потврдити могао, кад би вријеме било о томе говорити, које ће ваљда скорије доћи морати.

Ако никад вријеме било није да сваки учини што је кадар, сад је занета највећа невоља, а света дужност свакога позива, да учини што је који кадар, јер је за невољнике опасност пред прагом.

ЦЕТИЊЕ, 17. Априла.

Његово Величанство Цар Александар благоизволио је Њ. Свјетлост Господара и Књаза Николу одликовати са «Ђорђевићим орденом» III. степена. —

— Њ. Величанство Цар Александар благоизволио је послати Његовој Свјетлости, Књазу четири крета «Ђорђева ордена», да их подијели четирема војводама, «који су се љетос онако храбро борили».

— На Цетињу устројио се благотворителни комитет под предсједништвом Њезине Свјетлости Књагинице Милене. —

— Његова Свјетлост Господар благоизволио је Луку Фил. Пиперу, који је на Вучијем долу ухватио жива пашу, подарили 500 талијера. —

— Њез. Величанство, Царица Руска поклонила је цетињском «благотворителном комитету» 25,000 руб. за пострадале породице.

У сриједу 13. ов. м. највјести пуцњава пушача радосни глас, да је Русија 12. ист. Турској рат навјјестила. Неопирана радост засија као сунце на лицу свакога Црногорца. Кад Свијетли Господар објави радосну вјест народу, није било краја клицању и одушевљењу: «Живио цар наш покровитељ и бранитељ!» «Живио Књаз и велика Русија!» Топови огласише са границе радост околном народу и за који сат прође као муња весели глас Црном Гором, те се је свуда радовало и шемључило. Свијетли Књаз надари сву војску напитком, да сретни догађај прослави. У вече била је у књаж. двору вечера, којој су присуствовала прва лица на Цетињу. У вече био је град осветљен, бацане су ракете пред двором и свирала је музика, отпочевши са руском химном. У четвртак било је у дворској цркви благодареније, коме су присуствовали све корпорације. Чинодејствовао је Преосвешт. Митрополит.

— У уторак 12. о. стигао је на Цетиње госп. Јонин, руски генерални конзул, који је у Петрограду још од почетка примирија боровио, највише зато, да непријатељској дипломатији одузме разлог за подметања, као да би он Црну Гору на рат подстрекао.

КЊИЖЕВНОСТ.

„СРПСКА ЗОРА“

ИЛУСТРОВАН ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ И ПОУКУ

Изашла је из штампе VI. свеска «СРПСКЕ ЗОРЕ» са овјем садржајем:

I. Слог. «Фаталиста». Новела Ивана Тургењева. — Причања Бука Дојчевића. Скупно и сложено Ст. М. Љубиша. (Продужење). — «Пјесме словеначког пјесника» Борис-Мирана (Јос. Стритара). Превео Ј. Симеонович Чокић. — «Ромео и Јулија на селу». Приповјетка Готфрида Колера. (продужење). — «Писма Лукијана Мушицког Вуку Ст. Караџићу.» (II. писмо). — «Милена, књагиница Црногорска. — «Црногорке.» — «Херцеговка.» — Кнез Александар Горчаков, руски државни канцелар. — Скадар на Бојани. — Храчии у Прагу. Листак: Књижевни претрес.

Прегледне биљешке: Књижевност. — Новинарство. — Лица. — Свечаности. — Јавно предавање. — Позориште и умјетност. — Смеса. — Коњанички скок. — Ребус. — Дописка.

II. Слике: Милена, књагиница црногорска. — Црногорке. — Кнез А. Горчаков. — Херцеговка. — Скадар на Бојани. — Храчии у Прагу.

Предплата је цена листу:

На читаву годину 6 ф. или 72 гроша.

» пола године 3 ф. » 36 »

» четврт » 1 ф. 50 н. » 18 »

Предплата се шаље осим на поди-

сану на књијаре: Браће М. Поповића у Н. Саду, Браће Јовановића у Панчеву; Јефте Милића у Котору и Велимира Валожића у Београду.

1. 2. и 3. свезка могу се још добити у

Администрацији
«СРПСКЕ ЗОРЕ»,
Wien, VII. Bnrggasse 24.

Сад је баш изашло

IV. издање задужбине Чупићеве

„Српске народне загонетке“

уредио и издао

СТОЈАН НОВАКОВИЋ.

Са Слика Чупићевом на особитом листу.

На 8-ни XXIII. и 283 стр.

Цијена је 2 динара за Србију, а 1 ф. за Аустрију.

Може се добити у Београду у књијарници Вел. Валожића а у Панчеву у књијарници браће Јовановића, же је главно складиште за Аустрију.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

РИСАН, 8. Априла. — Данашње вјесте рисанско изабрало је за начелника г. Јова Ђурковића, за присједнике г. г. Васа Ђатовића, Лазара Војводића, Ђ. Самарџића, Лазара Ђуковића, Николу Поповића, И. Ивљевића.

КНИП, 13. Апр. — Усташке вође једногласно потврдише Деспотовића врховним управитељем народа, босанскога, именовашега исто време ђенералом. —

Позив на предплату.

Концем Марта изишла је предплата свима онима, који су се предлатили само за прву четврт. Зато умољавамо дотичнике, дајпретплату обнове, инаће ћемо сматрати да нашег листа некане више држати, те ћемо га и обуставити већ дојдуће поште.

Претплата је за «Глас Црногорца»:

За Црну Гору и Аустрију:

За II. четврт . . . 1 ф. 50 новч.

» II. и III. четврт 3 » — »

» II., III. и IV. » 4 » 50 »

За Србију:

За II. четврт . . . 1 ф. 75 новч.

» II. и III. четврт . . 3 » 50 »

» II., III. и IV. четврт 5 » 25 »

За друге земље:

За сваки четврт . . . 2 ф.

Предплата шаље се администрацији а рекламације уредништву

«Гл. Црногорца.»

О Г Л А С.

За лекаре, болнице и лазарете.

има

Све што је потребито за операције, стројеве, лекарије и завоје, све од најбоље врсти

Међународна творница завоја у Шафхаузену (Schaffhausen Schweiz).

Награђена у Москви, Брусељу, Бечу, Филадельфији и Берлину.

Рудолф Мозе.

О Г Л А С.

Црногорски Шомак (или руј), кога сам и за ову годину под контраат за сву Црну Гору узео. Желам наћи добру трговачку кућу с којом бих исти погодно за сву годину, Како је Шомак црногорски као једини у Јевропи познат, као изврстан, а почем се исти само преко мене добити може, то позивам господу купце нек се на моје име обрате ради погодбе.

Кастеластва, 6. Априла 1877.

Стијено Греговић.

На знање.

Свијем пријатељима и редакцијама, који су се на нас обратили с молбом, да им шиљемо, као и лани, телеграфске извештаје са нашега бојишта на знање, да ће се исти слати, без изнимке само онима, који се са размјерном свотом претплате код уредништва «Гл. Црногорца.»

НАЈНОВИЈЕ.

Данас (у неђељу) у 8 сати рано кренула је Његова Свјетлост Књаз пут бојишта уз пратњу гарде и двијух батерија.

— Из Лондона јављају, да је кућа лордова одобрила манифест руског Цара.

— «Коресп. биро» јавља, да су се на Кавказу сударили противничке предстраже, да је у том сукобу заробљено неколико стотина Турака. Турци да бомбардују руски град Поти на Црном мору. Но то је сасвијем безопасно.

— Турска војска, по најновијем извјештајима креће се из Херцеговине према Гаццу, и по том очекује се наскоро сукоб.

Лист није изишао у суботу зато, што је држ. штампарија била окупирана државнијем пословима.

У државној штампарији.